

ВИКОРИСТАННЯ ВОДНИХ РОСЛИН У ВОДНИХ ОБ'ЄКТАХ ДЛЯ СТАБІЛІЗАЦІЇ ЕКОСИСТЕМ І ПІДВИЩЕННЯ ДЕКОРАТИВНОСТІ

Радіонов Р. К., магістрант¹,

Козачук Т. В., магістрантка¹,

Колесніченко О. В., докторка біологічних наук

Національний університет біоресурсів і природокористування України

olena.kolesnichenko@nubip.edu.ua

В ландшафтному дизайні та екологічному проектуванні віками водні устрої були одними з основних елементів, які відрізнялись високодекоративними властивостями.

Зараз, набуває тенденції і все більшої актуальності впровадження водних рослин у структуру штучних водойм – ставків, струмків, декоративних каналів та інших водних елементів. Це обумовлено як їх високими декоративними якостями, так і значним екологічним потенціалом.

Водні рослини відіграють ключову роль у стабілізації як замкнених (ставки, басейни) так і розімкнених (струмки, канали, водойми з проточною водою) водних екосистем [1]. Завдяки активному поглинанню поживних речовин, таких як нітрати (NO_3^-), фосфати (PO_4^{3-}), амоній (NH_4^+) та органічні сполуки, водні рослини значно знижують ризик розвитку евтрофікації. Унаслідок цього пригнічується ріст ниткоподібних водоростей, які часто спричиняють «цвітіння» води, погіршують її прозорість та поглинають кисень у нічний час, що шкодить водним організмам. На додачу, їх коренева система стабілізує ґрунт і запобігає ерозії берегів.

Окрім екологічної функції, водні рослини мають значну естетичну цінність [2]. Види, такі як *Nymphaea* spp. (лілеї), *Iris pseudacorus* (жовтий ірис), *Pontederia cordata*, *Typha latifolia* (ряска широколиста), не лише покращують візуальне сприйняття водойми, а й надають композиційної завершеності ландшафту, створюючи умови для формування природного середовища з високим біорізноманіттям.

Впровадження водних рослин у штучні водойми сприяє формуванню саморегульованих екосистем [3], що мають значно нижчий рівень потреби у технічному обслуговуванні (рис. 1). Крім того, завдяки здатності до фітознесення шкідливих речовин

---

¹ Науковий керівник – доктор біологічних наук, професор О.В. Колесніченко

(фітопоглинання), водні рослини можуть виступати як природні фільтри, очищаючи воду від важких металів, токсинів та залишків пестицидів.

Загалом, використання водних рослин у проєктуванні водних елементів ландшафту є не лише естетично виправданим, а й екологічно необхідним. Такі рішення відповідають принципам стійкого розвитку, формують рекреаційно привабливе середовище та знижують антропогенне навантаження на екосистеми.

Рис. 1. Використання водних рослин в озелененні водних устроїв м. Києва

Окрему увагу у проєктуванні декоративних водних елементів варто приділити використанню водних рослин як у фітокомпозиціях, так і у функціональних зонах штучних водойм (рис. 2). Вони не лише підвищують естетичну привабливість об'єктів, але й відіграють важливу екологічну роль у підтриманні сталості водного середовища.

Найчастіше застосовуються такі вітчизняні види [4]: Калюжниця болотяна (*Caltha palustris* L.), ірис болотяний (*Iris pseudacorus* L.), ситник болотяний (*Juncus effusus* L.), осока висока (*Carex elata* All.), водяна м'ята (*Mentha aquatica* L.), частуха подорожникова (*Alisma plantago-aquatica* L.), стрілиця звичайна (*Sagittaria sagittifolia* L.), сусак зонтичний (*Butomus umbellatus* L.).

З екологічної точки зору, такі посадки також можуть бути використані для збільшення чисельності червонокнижних видів [5]. Серед них: Аїр звичайний (*Acorus calamus* L.), болотниця звичайна

(*Scheuchzeria palustris* L.), лосняк круглолистий (*Hottonia palustris* L.),
ряска триборозенчаста (*Lemna trisulca* L.).

Рис. 2. Використання плавучих островів в озелененні накопичувальних водойм м. Києва

Сучасним екологічним рішенням для водойм із ускладненими умовами озеленення (наприклад, штучні канали з бетонованими берегами, глибокі технічні водойми або міські ставки) є плавучі рослинні острови. Це модульні конструкції з легких матеріалів, на яких висаджуються водні або прибережно-болотні рослини.

Список використаних джерел

1. Cook, C. D. K. (1996). *Aquatic and Wetland Plants of India*. New York: Oxford University Press. Вилучено з <https://sal0.li/d83b4c2>.
2. Kadlec, R.H. & Wallace, S.D. (2008). *Treatment Wetlands*. (2nd Ed.). Boca Raton: CRC Press. Вилучено з <https://sal0.li/37aCf8B>.
3. Бойко, П. І. & Гоголева, І. П. (2012). *Водні рослини України*. Київ: Наукова думка.
4. Гоголева, І. П. (ред.) (2012). *Водні рослини України*. Київ: Фітосоціоцентр.
5. Дідух, Я. П. (ред.) (2009). *Червона книга України. Рослинний світ*. Київ: Глобалконсалтинг.

Міжнародна науково-практична конференція з нагоди 185-річчя ННІ лісового і садово-паркового господарства НУБіП України

ЛІСІВНИЧА ОСВІТА ТА НАУКА В УМОВАХ НАЦІОНАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

КИЇВ • 5-6 червня
2025

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЛІСОВОГО І
САДОВОПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА**

ТОВАРИСТВО ЛІСІВНИКІВ УКРАЇНИ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

**УЧАСНИКІВ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ЛІСІВНИЧА ОСВІТА ТА НАУКА В
УМОВАХ НАЦІОНАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ
ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ
УКРАЇНИ»
(5 – 6 червня 2025 року)**

КИЇВ – 2025

Міжнародна науково-практична конференція «ЛІСІВНИЧА ОСВІТА ТА НАУКА В УМОВАХ НАЦІОНАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ».

Рекомендовано до друку науковою радою НДІ лісівництва та декоративного садівництва Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол № 9 від 19 травня 2025 р.)

Відповідальні за випуск:

директор НДІ лісівництва та декоративного садівництва,
кандидат сільськогосподарських наук, доцент О.П. Бала

кандидат технічних наук, доцент О.Ю. Горбачова

© Національний університет біоресурсів і природокористування України,
ННІ лісового і садово-паркового господарства,
НДІ лісівництва та декоративного садівництва, 2025